

Тркалезна маса

ПРЕПОЗНАВАЊЕ И РАКУВАЊЕ СО РАДИКАЛНО ПОЛАРИЗИРАЧКИ ЈАВЕН ДИСКУРС: ЕТИЧКИ И ПРАКТИЧНИ ДИЛЕМИ

20 јануари 2020 / 12 часот / Хотел „Солун“, Скопје

ТЕОРЕТСКИ ВОВЕД

(Извадок од Анализата „Поларизирачкиот дискурс и влијанието врз политичката и социјалната поларизација во македонското општество“)

Најширокото значење на поларизацијата се однесува на спротивставените ставови во однос на одредени политички и општествени прашања и политики кои се исклучиви и непомирливи. Политичката поларизација, пак, може да произлегува од некритичка и/или фанатизирана идентификацијата со политичката партија и/или идеологија.

Поларизацијата исто така може да се разбере како ситуација на висока поделеност во јавната сфера што се пројавува преку антагонизирачки дискурс што го обликува јавниот дискурс и социјалната интеракција преку две антагонизирачки позиции.

Претходни анализи и истражувања што ги спроведуваше Институтот за општествени и хуманистички науки – Скопје, покажуваат дека поларизацијата е поврзана со криза на либералните вредности кои се носечки во современите демократски општества.

Помеѓу повеќето фактори кои влијаат на поларизацијата, еден од најчесто споменуваните се медиумите и влијанието што тие го имаат врз поларизацијата. Покрај класичните медиуми, зголемувањето на влијанието на социјалните мрежи, исто така, се јавува како фактор за поларизирачкиот дискурс. Автори кои го истражуваат медиумскиот аспект на поларизацијата забележуваат дека со зголемената употреба на социјалните мрежи се зголемува и поларизацијата, објаснувајќи го овој феномен преку креирањето на „ехо коморите“ во кои луѓето остануваат во сопствениот социјален круг, а тоа придонесува за размена речиси исклучиво со истомисленици. На крајот ваквите изоляции ги засилуваат предрасудите и ја зголемуваат дистанцата. Дистанцата, особено во интернет просторот каде деперсонализацијата е уште поголема, може да биде засилена и да ги зголеми условите за изразување на афектите на лутина и омраза преку говорот.

Поларизирачкиот говор секогаш има емоционална компонента, преку чувството на припаѓањето и лојалноста кон социјалната група што може да биде и политичката партија. Емоционалната компонента на поларизирачкиот говор го прави тој да придонесува кон ширење на тензиите помеѓу спротивставените групи, но исто така и кон зголемување на можностите за когнитивна дисонанца. Тоа подразбира склоност кон неприфаќање на факти и податоци кои се спротивни на уверувањата што ги имаме или нивна поинаква интерпретација.

Преку инсистирањето на разликите и на спротивставената поставеност, со поларизација се создава дистанца која овозможува емоционални проекции, односно припишување карактеристики, намери и сл. на другите како механизам на одбрана од сопствените намери, карактеристики кои не сме подготвени да ги прифатиме. Антагонизмот и дистанцата придонесуваат кон намалување на можноста за емпатија и услови за зголемување на омразата. Емоционалната компонента на поларизацијата е најизразена кога се работи за чувството на безбедност, опстанок или за припаѓање или идентитет и кога врската помеѓу идентитетот е силна, а ситуацијата се доживува како загрозувачка во однос на овој идентитет. Потоа може да се однесува на чувството на правда/неправда и на прифаќање/отфрлање и одредена проценка на вредноста/потценување.

Во ситуации кога доминантни чувства кои се поттикнуваат со говорот се стравот, срамот и лутината, многу е полесно гневот да се изрази кон оние што се доживуваат како „други“, „далечни“, „непријатели.“ Гневот може да се изрази преку говор на омраза или други форми на психолошко или физичко насилство.

(повеќе на <http://www.isshs.edu.mk/поларизирачкиот-дискурс-и-влијаниет/?lang=mk>)